

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Olomouc

Inspekční zpráva

Základní škola Zábřeh, Severovýchod 26

Severovýchod 26, 789 01 Zábřeh

Identifikátor: 600 148 513

Zřizovatel: Obec Zábřeh, Masarykovo náměstí č. 6, 789 01 Zábřeh

Školský úřad Šumperk, Lautnerova 1, 787 01 Šumperk

Termín konání orientační inspekce: 22. - 24. září 1999

Čj.	135 195/99-11030
Signatura	om5ct101

ZÁKLADNÍ ZJIŠTĚNÍ

Základní škola je zařazena do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení Rozhodnutím Školského úřadu Šumperk pod čj. 31/97-B-01 jako příspěvková organizace. Ve dvaceti sedmi třídách s celkovým počtem 646 žáků je 176 dojíždějících z dvaceti devíti obcí. V 1. - 4. a v 6. - 9. ročníku se vyučuje podle vzdělávacího programu (VP) Základní škola čj. 16847/96-2, v 5. ročníku podle VP Obecná škola čj. 12035/97-20, v šesti třídách je zavedeno rozšířené vyučování jazyků a ve třech třídách rozšířené vyučování matematiky a přírodovědných předmětů. Součástí školy je školní družina se dvěma odděleními.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Inspekční tým v průběhu orientační inspekce sledoval a hodnotil kvalitu vzdělávání v předmětech český jazyk, matematika, přírodopis a přírodověda. Kontrolou tematických plánů učiva byl zjištěn soulad obsahu výuky uvedených předmětů s předepsanými osnovami deklarovaných vzdělávacích programů. Časová dotace odpovídá schváleným učebním plánům. V jednom případě však ČŠI zjistila značný rozpor mezi naplánovaným hodinovým rozvržením učiva a stanovenou celoroční hodinovou dotací. V plánování učiva nedošlo k obsahové duplicitě a mezi jednotlivými ročníky je zajištěna kontinuita.

Na základě stoprocentní pedagogické a odborné způsobilosti vyučujících jsou personální podmínky sledovaných předmětů vynikající. Tato skutečnost se příznivě projevila i v kvalitě výuky. Vyučování probíhalo v učebnách, které odpovídají psychohygienickým zásadám a svým účelným, estetickým vybavením a výzdobou vytvářejí podnětné učební prostředí. K dosažení zásad psychohygieny výuky přispělo vhodné zařazení předmětů v rozvrhu hodin. Při výuce učitelky dbaly na psychohygienické požadavky zdravého sezení, střídání činností aj., jen ojediněle však zařadily potřebné relaxační uvolnění.

Plánování a přípravu na výuku hodnotí ČŠI jako velmi dobrou, v jednom případě je nevyhovující. Personální zajištění předmětů má škola vynikající, prostorové a psychohygienické podmínky mají výraznou převahu pozitiv.

Český jazyk

Interpretace učiva byla věcně správná, spolu s jeho začleněním do didaktických postupů ve sledovaných vyučovacích hodinách odpovídaly schopnostem i věku žáků. Kvalitu výuky příznivě ovlivnily poznatky získané z účasti učitelek na vzdělávacích akcích a přímá spolupráce s kabinetem českého jazyka okresního Pedagogického centra.

Pro žáky všech tříd 6. - 9. ročníku jsou zajištěny vhodné učebnice souvislé řady, které odpovídají zvolenému vzdělávacímu programu. V kabinetě českého jazyka jsou k dispozici další alternativní učebnice, jazykové příručky pro učitele i žáky, nástěnné transparenty, obrazové soubory pro výuku literatury a slohu i svazky doplňkové četby. Chybí však např. dostatek vhodných nahrávek literárních ukázek, kvalitní radiomagnetofony a výukový software.

Strukturou vyučovacích hodin a použitými metodami práce sledovaly a převážně i dosáhly učitelky vytčené vzdělávací cíle a efektivní využití času. Ve většině sledovaných hodin bylo účelně zařazeno skupinové vyučování s diferencovanými úkoly. Organizace práce probíhala klidně, otázky, úkoly i pokyny byly zadávány srozumitelně. Žáci dostávali i úkoly

(ve slohu), při nichž museli uplatňovat svou tvořivost a fantazii. Zvolené činnosti vedly žáky k samostatnosti. Učitelky dbaly rovněž na správné vyjadřování a rozvoj komunikativních dovedností. Zvláště u mladších žáků sledovaly úpravu písemných záznamů v sešitech i na tabuli. Negativem části vyučovacích hodin byla převaha aktivit a mluveného projevu učitelek.

Zohledňování žáků se specifickými vývojovými poruchami učení se při výuce neprojevovalo. Naopak individuální přístup k rozdílnému pracovnímu tempu a schopnostem žáků byl zřejmý.

Většina učitelek žáky vhodně motivovala, aktualizovala učivo a využívala pozitivního povzbuzení a hodnocení. V průběhu vyučovacích hodin byly výkony žáků hodnoceny slovně, jen výjimečně byly klasifikovány.

Materiálně-technické vybavení má průměrnou úroveň. V organizaci, metodách práce a ve způsobech motivace a komunikace výrazně převažovala pozitiva.

Vzdělávání v předmětu český jazyk je hodnoceno souhrnně jako velmi dobré.

Matematika

Materiálně-technické zajištění výuky předmětu je na standardní úrovni, používané učebnice vyhovují zvolenému vzdělávacímu programu.

Struktury sledovaných vyučovacích hodin odpovídaly věku žáků a výukovým cílům. Organizační pokyny vyučujících byly jasné, srozumitelné a přiměřené možnostem žáků. Vyučovací metody v některých hodinách postrádaly prvky aktivního a angažovaného učení. Frontální způsob výuky s řešením příkladů u tabule nedával všem žákům dostatečný prostor pro samostatnost, individuální tempo, popř. skupinovou aktivitu. Využívání učebnic, učebních pomůcek, vlastních doplňovacích cvičení a připravených příkladů na tabuli (ve třídách 1. stupně) bylo dostatečné a účinné. Žáci byli vedeni ke schopnosti aplikovat učivo a využívat alternativních způsobů řešení úkolů. Všichni učitelé uplatňovali individuální přístup k žákům. Při samostatné práci se zaměřovali především na slabší žáky, pro schopnější byly připraveny rezervní příklady. Při výuce geometrie byla dodržena zásada názornosti. Učivo bylo procvičováno ústní i písemnou formou.

Při opakování a procvičení učiva byly uplatněny vstupní motivační metody a výzvy. Uváděné příklady navazovaly na zkušenosti žáků. Všichni vyučující využívali pozitivního posilování a prováděli korekční postupy výsledků učení. Jejich otázky při zkoušení a opakování byly zaměřeny na pochopení vztahů a souvislostí. Hodnocení výkonů žáků bylo objektivní, spravedlivé a zdůvodněné, převážně pozitivní. V závěru hodin bylo prováděno zhodnocení výkonů třídy.

Většina učitelů vytvářela ve sledovaných hodinách příznivé klima. Osobnost žáka byla respektována a komunikace byla založena na vzájemné důvěře. Vyučující i žáci projevovali pozitivní vztah k předmětu a ovlivňovali tak kladně psychosociální podmínky výuky. Komunikativní schopnosti byly podle možností rozvíjeny, ze strany vyučujících se projevovala trpělivost a citlivý přístup k žákům. Nežádoucí projevy chování žáků nebyly zaznamenány.

Materiálně-technické vybavení, použité formy a metody práce, účelnost a vhodnost výuky, účinnost motivace a způsob hodnocení žáků, úroveň spolupráce a komunikace mezi žáky a pedagogy jsou hodnoceny jako velmi dobré s výraznou převahou pozitiv.

Kvalita vzdělávání v matematice je celkově hodnocena jako velmi dobrá.

Přírodovědné předměty - přírodopis, přírodověda

Hospitacemi bylo prokázáno, že učitelky se na vyučování připravovaly, ale menší pozornost věnovaly promyšlení struktury hodin. O žácích se specifickými vývojovými poruchami učení jsou informovány.

Učební pomůcky a didaktická technika umožňují plnit vzdělávací program ,jsou inovovány, ošetřovány a byly účelně využity. Přírodopis se vyučuje ve velmi dobře vybavené odborné učebně.

Ve struktuře některých sledovaných hodin byly zjištěny tyto nedostatky - nejasně nebo pozdě formulovaný cíl hodiny, dlouhé opakování učiva z minulé hodiny na úkor nového učiva, malý časový prostor pro procvičování, závěrečné opakování a shrnutí učiva a hodnocení splnění cíle hodiny. Ve většině hodin byla výuka organizovaná účelně a přiměřeně věku žáků. Učitelky používaly frontální didaktickou formu s využitím rozmanitých vyučovacích metod, které žáky motivovaly a aktivizovaly. Žáci měli možnost uplatnění při individuálním nebo skupinovém plnění úkolů. Jen v jedné hodině učitelka při skupinové práci diferencovala úkoly podle schopností žáků. Učivo bylo interpretováno věcně správně a vyučovací čas byl v převaze efektivně využit.

Vstupních motivačních metod bylo využito jen ojediněle. Zkoušení a opakování navazovalo na probírané učivo, ale otázky vyučujících byly převážně zaměřeny na pamětní zvládnutí učiva. Hodnocení výkonu bylo objektivní, převážně pozitivní, byla oceňována snaha o pokrok. Hodnocení nebylo zdůvodňováno, žáci neměli možnost sebehodnocení. Úkoly pro samostatnou práci byly přiměřené schopnostem žáků, učitelky ověřovaly jejich pochopení a při plnění úkolů jim poskytovaly pomoc.

Dobré vzájemné vztahy mezi žáky a učitelkami a žáky navzájem pozitivně ovlivňovaly průběh vyučování. Žáci respektovali stanovená pravidla vzájemné komunikace. V hodinách byla vytvářena atmosféra důvěry a spolupráce. Menší prostor byl vytvořen pro diskusi a rozvíjení myšlenek obsažených v žakovských odpovědích. Převážná část žáků projevovala kladný vztah k výuce.

Materiálně-technické vybavení předmětu, organizace, formy a metody práce, interakce a komunikace jsou hodnoceny jako velmi dobré. V motivaci a hodnocení jsou negativa a pozitiva v rovnováze.

V předmětech přírodopis a přírodověda měla kvalita vzdělávání velmi dobrou úroveň.

Hodnocení kvality vzdělávání

Na základě provedených hospitací hodnotí ČŠI vzdělávání v předmětech český jazyk, matematika, přírodopis a přírodověda jako velmi dobré.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Koncepční záměry školy byly stanoveny v roce 1998 na základě analýzy podmínek a prostředí, ve kterých se škola nachází. Stanovené cíle z hlediska dlouhodobého a střednědobého rozvoje školy jsou hodnotné. Profilace na rozšířené vyučování jazyků, matematiky a přírodovědných předmětů spolu s nabídkou informatiky formou volitelných a nepovinných předmětů reaguje na požadavky rodičů a potřeby žáků. Celoroční plán práce školy vychází ze současného stavu a stanovené priority odpovídají celkové koncepci. Při plánování bylo využito podnětů a připomínek metodických orgánů a ostatních pracovníků. Vytčené cíle jsou reálné a jejich plnění je přijato a podporováno rodiči, zřizovatelem i školským úřadem. Na plán práce školy navazují další plány pro řízení jednotlivých oblastí, např. plán školní družiny, výchovného poradce, metodických orgánů, kontrol a hospitací aj. Plánování je pojato jako ucelený systém, vychází z výsledků kontrol a reaguje též na zjištěné nedostatky a problémové tendence. Učitelé vyučují podle tematických plánů učiva, které jsou zpracovány v souladu s osnovami zvoleného vzdělávacího programu. Pro integrované žáky se specifickými poruchami učení a chování mají třídní učitelé připraveny individuální vzdělávací programy.

Kvalita, rozsah a účelnost plánování vzhledem k velikosti a podmínkám školy mají nadprůměrnou úroveň.

Organizování

Aktualizovaný organizační řád a schéma organizační struktury školy nabyly účinnosti dne 25. srpna 1999. Vlastní odborné a pedagogické řízení školy zajišťuje vedení, které tvoří ředitel školy a dva zástupci ředitele, z nichž jeden vykonává současně funkci výchovného poradce. Pravidelného jednání vedení školy se zúčastňují podle aktuality projednávané problematiky ekonomka, případně vedoucí vychovatelka školní družiny.

Jasně vymezené kompetence vedoucích i ostatních pracovníků školy a jednoznačně stanovená pravidla v organizačním řádu, pracovním řádu a vnitřním klasifikačním řádu umožňují účinné řízení školy. Ustanovení školního řádu funkčně upravují chod školy. Jeho kvalitu snižuje jen absence formulování práv žáka.

Pět jednání pedagogické rady je naplánováno, pracovní porady se konají dle potřeby. Metodické sdružení je účinným poradním orgánem pro vedení školy, prokazatelně byla dokladována i spolupráce se spádovými školami. Jednotlivé předmětové komise byly ustanoveny z podnětu pracovníků od začátku tohoto školního roku.

Organizační uspořádání školy je funkční, zajišťuje efektivně výchovně-vzdělávací činnost i provoz školy, je hodnoceno jako velmi dobré.

Vedení a motivování pracovníků

Operativní řízení pracovníků je funkční a účinné, navazuje na plány práce a plány kontrolní a hospitační činnosti. Sledováním života školy v průběhu inspekce bylo zjištěno, že pracovníci školy plní stanovené povinnosti a uložené úkoly.

Pozitivní vývoj školy významně ovlivňuje vysoká odbornost výuky (na 1. stupni 98,3 %,

na 2. stupni 86,7 %) a promyšlená volba dalšího vzdělávání pracovníků se stanovenými prioritami, např. příprava učitelů na výuku cizích jazyků. Pedagogickým pracovníkům umožňuje vedení školy účast na vzdělávacích akcích Pedagogického centra Šumperk, Pedagogicko-psychologické poradny, Domu dětí a mládeže a dalších akreditovaných institucí. Všichni pracovníci mají prostor pro uplatnění svých schopností a tvořivosti. Začínající učitelce pomáhají uvádějící učitelky a zvýšenou pozornost jí věnuje i ředitel školy.

Pracovníci jsou hmotně stimulováni prostřednictvím nadtarifních složek mzdy, které vedení školy diferencovaně přiděluje na základě hodnocení pracovníků. Hodnotící kritéria jsou vypracována a známa.

Sebehodnocení školy se provádí systematicky a za uplynulý školní rok bylo zveřejněno ve výroční zprávě školy.

Vedení a motivování pracovníků jsou hodnoceny jako vynikající.

Kontrolní mechanismy

Kontrolní činnost je prováděna systematicky a zajišťuje kontrolu celé organizační struktury. Vypracované schéma kontrolní činnosti stanovuje odpovědnost jednotlivých vedoucích pracovníků.

Kontrola výchovně-vzdělávacího procesu je realizována podle plánu hospitační činnosti, který obsahuje konkrétní úkoly pro ředitele školy a dva zástupce. Cíle hospitací vycházejí z hlavních úkolů obsažených v celoročním plánu práce. Sledovaný pohospitační rozhovor ředitele školy se začínající učitelkou byl veden taktně a na vysoké profesní úrovni. Záznam z hospitace obsahoval závěry a opatření k odstranění nedostatků, s nimiž byla vyučující seznámena.

Plán kontrolní činnosti je zpracován na jednotlivé měsíce a postihuje všechny úseky provozu školy. Kontrolu hospodaření provádí měsíčně ředitel školy.

Výsledky kontrolní činnosti jsou analyzovány na poradách vedení školy a pracovníci jsou s nimi seznamováni na pracovních poradách, případně jsou projednávány s jednotlivými pracovníky. Následnými kontrolami vedení školy sleduje plnění opatření k nápravě zjištěných nedostatků.

Pro hodnocení úrovně výsledků učení žáků jsou využívány vlastní evaluační nástroje (vstupní testy v 5. a 6. ročníku a výstupní testy v 5. a 9. ročníku) a celostátní testy projektu Kalibro.

Kontrolní mechanismy jsou účinné, mají nadprůměrnou úroveň.

Hodnocení kvality řízení

Ve sledovaných oblastech řízení převažovala výrazná pozitiva.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení
čj. 31/97-B-01

- Rozvrh hodin
- Řád školy
- Organizační řád
- Vnitřní klasifikační řád
- Třídní knihy tříd, v nichž proběhly hospitace
- Záznamy z jednání pedagogické rady a pracovních porad
- Koncepce rozvoje školy
- Plán výchovně-vzdělávací práce na školní rok 1999/2000
- Plány kontrolní a hospitační činnosti
- Hospitační záznamy
- Kritéria hodnocení pedagogických pracovníků
- Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1998/1999
- Tematické plány učiva sledovaných předmětů
- Sešity žáků
- Podkladová inspekční dokumentace základní školy a dotazník ředitele před inspekcí

ZÁVĚR

Pozitiva

- Vynikající personální podmínky pro výuku sledovaných předmětů
- Estetické a podnětné učební prostředí
- Využívání skupinových aktivit v hodinách českého jazyka
- Užítí účinné motivace a pozitivního hodnocení ve výuce českého jazyka a matematiky
- Účelné využívání nástrojů operativního řízení pracovníků
- Příkladné podmínky pro další vzdělávání a odborný růst pedagogických pracovníků

Negativa

- Nedostatečné zařazování relaxačních prvků ve výuce
- Nepromyšlená stavba vyučovacích hodin v přírodopisu

Kvalitu vzdělávání v předmětech český jazyk, matematika, přírodopis a přírodověda i úroveň řízení hodnotí ČŠI jako velmi dobré s výraznou převahou pozitiv.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Josef Konečný	Mgr. Josef Konečný v. r.
Členové týmu	Mgr. Vítězslav Navrátil	Mgr. Vítězslav Navrátil v. r.
	Mgr. Zonna Němcová	Mgr. Zonna Němcová v. r.

V Šumperku dne 29. září 1999

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 11. října 1999

Razítko

Mgr. Pavel Pašta

Mgr. Pavel Pašta v. r.
Podpis ředitele

Předmětem inspekce bylo důležitější zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Šumperk	1999-10-26	135 224/99-11030
Obec Zábřeh	1999-10-26	135 225/99-11030

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-----	-----	Připomínky nebyly vzneseny.